

Offret för
sjelfsvåldet eller
den under sin
tjenstetid hos
bryggaren Georg

• • •

27 B f a Br. 1832
Setterwall, Georg

National Library
of Sweden

1832

D I F N E S

för

Sjelfswäldet,

eller

Den under sin Tienstetid hos Bryggaren
Georg Setterwall, först med tåg
bundne och sedan 2:ne gånger
i jernkedior slutne och med
lås wid wägg och påle
fastlåste Drängen Ja-
cob Liljequist.

Rättegångshandlingar, innehållande Norra Första-
dens Westra Råmners-Rätts Utslag i målet
emellan Liljequist och Setterwall, hwilket in-
nefattar species facti af hela Rättegången,
hwarills.

Hur kan han södla en Kamel
Som står inogg den arma Danken?
Ter ster ibland på sina Rät
Börmedels sportarne af Dranken.
Mixtum.

STOCKHOLM, 1832, tryckt hos J. A. Wallden.

25 1888

1888

Utslag.

Uf den hällne undersökningen inhämtas, att Drängen Liljequist, dels hos Kongl. Szwers-Ståthållare-Embietet sbr Polis-Ärendet, enligt des till Råiten remitterade Protocolls- Utdrag och dels här inför Råiten i Szwersslämnelse med Liljequist hit ingifne Stemmings-Memorial angifwit och Klagan fört, deröfwer: att, sedan han i slutet af October månad tillidit är inträdt såsom Dräng uti Bryggaren Setterwalls tjenst, men lidit af en swag halsa och wid Jultiden fått Groska, så att han ej kunnat förätta alla honom anbefallde gbrömål, derom han underrättat husbonden, hwarå husläkare Doctor Widmark besökt Liljequist, dock utan att förordna någon medicin, har Setterwall Fredagen den 30:de December före dagningen, innån hans öfrige tjenstehjon berättat sine symptom, tillsagt Liljequist begifwa sig till stället, för att ryta en häst, under hwilken förrättning Liljequist kände sig så swag och matt att han varit nödsakad upphöra med arbetet och lägga sig till hwila på något hå uti en ledig spilita, där han fått anfall af Groskan hwilket dagadt Setterwall inkommen i stället och utan afseende å Liljequists försäkringar, att han wore oförmyndigen fortfara med ryttningen, först slagit honom i ansigtet med händerne och sedermera lindat en tån flera hwär omkring Liljequists lif fastbundet honom med ryggen mot spiltstolpen och anbefallt Drängen Wänson tillse det Liljequist ej sinde begifwa sig från stället, i hwilken belägenhet Liljequist sedan Setterwall lämnat stället och Liljequist förgräfwes bedt Wänson lösa sina band, förblifwit, intill des han, efter wid pass en half timmas förlöpp, genom eget beunddande, lyckats lösa knuten på tån, då han, oförmyndigen till allt arbete, gått upp till Drängkammaren och derlides lagt sig, men efter en kort stunds förlöpp, af Setterwall, som inkommit, erhållit befällning, att gå till Malthus-förstugan för att säga wed, dit Liljequist fastän matt

och stälswande af frosta, så fort han förmått, begifwit sig, hwarwid Setterwall, otålig öfwer Liliequists långsamna gång, fyra eller fem gånger svarpat Liliequist på lären, och då de nedkommit i mälthuset först tillsagdt Gardissen Wahlgren och Kortskäraren Lindquist, att taga Nocken af Liliequist och doppa honom i mältkaret, men hwilken tillsägelse litwål ej blifwit efterkommen och sedan befallt Liliequist säga wed, dermed han gjort försök, men känt sig så swag, att, ånströmt Setterwall hotat Liliequist med en förnyad bindning, om han ej verkställde sägningen, Liliequist, när Setterwall aflägsnat sig, wåst upphöra med sägningen, och satt sig på sängborden att hwila, hwarunder Setterwall återkommit, tagit och sammanfogat twenne jerngrimskast, slagit dem ett hwarf omkring lifwit nära under armarna på Liliequist, sedermera lindat kedjorna omkring en stödbjelle och fastlåt kedjan med låset på Liliequists ryga, i hwilken belägenhet Liliequist nära twenne timmars tid, icke ens kunnat lägga sig, utan måst förblifwa stående, men slutligen genom eget bemiddande kommit lös ur kedjorna och lagt sig framför mälthusugret att wårna sig, der han blifwit uppsökt af husbonden, som ånpo förståndigat Liliequist att säga wed, och då han wågrat det, låtit Gardissen Wahlgren aflåda Liliequist Nocken och sjelf på ett annat ställe i mälthus-förstugan, uppslagit en märta, lindat förut nämnde kedja eller grimskast, hårdt tilldragen kring Liliequists lif, samt med hänslås fastlåt ena ändan af kedjan i märtan och den andra bakom Liliequists rygg, med så fort mellanrum, att Liliequist som af mältlöshet ej orkat stå, icke annorlunda kunnat hwila sig, än derigenom att han hängt i kedjan, med hwilken han varit fånglad, intill det Setterwall, efter det hans öfrige tjenstefolk åtit middad, sjelf upplåst kedjans lås, under wilkor att Liliequist genast skulle deltaga att bära malt från mälthuset till en wind, med hwilket arbete han öfwen bbrjat, derwid uppå Setterwalls serafildta tillsägelse, den såc Liliequist skulle bära spiltis med så mycket malt, som deri kunde rymmas och med de andra Drångarnes biträde blifwit lagd å Liliequists rygg, dock hade han ej förmodat bära mer än denna såc, eller förbrätt annat arbete, än enare på aftonen sofa spilling från gården; att Liliequist sörjande förmiddag, för att annåla Setterwalls förfarande begifwit sig till Kongl. Polis-Kammaren, der han i förmaket blifwit uppehållen till middagen, utan att få återtræde, hwaröfre han ännat begifwa sig hem, men under wågen ingått i en Smedja, hwarest han af mattighet som-

nat och sbrst på eftermiddagen vaknat samt sbrsogat sig hem,
men för Setterwall, den han träffat i portgången, ej vågat
omtala orsaken till sin frånvaro och derföre följande dag åter
begifwit sig i samma ändamål till Kongl. Polis-Kammaren
och wid sin hemkomst underrättat Setterwall, att han
derstädes anmält saken; i anledning hwaraf Setterwall sbr-
klarar sitt misnöje derföwer att Liliequist utan tillstånd bort-
gått och tillagt, att något annat än styf ej kunde förbättra
honon, samt gifwit honon besättning att uppgå i Drängs-
Kammaren, der Setterwall jemwäl sig infunnit, och hwarest
Setterwall lätit lägga Liliequist framflara sbrwer ett upphämt-
tat tomt Dricksfat, bundit ett kläde om hans mund för att
hindra honon att srika samt med en afsplitad basellkäpp
tilldelat honon iugufem slag, så att blod framkommit ur
näsan och munden, hwarefter förhörd Måndagen den 2:dra
Januarii innewarande är förehafis i Kongl. Polis-Kamma-
ren, där Liliequist blifwit från Setterwalls tjenst skild.

Till förklaring sbrwer denne emot Dryggaren Setterwall
sälunda gjorde angifwelse, har han mundteligen anfört, att
han under Liliequists tjenstetid haft mångfaldiga anledningar
till misnöje sbrwer Liliequists uppförande och sbrgäwes an-
wände föreskällningar för att sbrmä honon till arbetsfämh-
et och lydnad, men ehuru Liliequist slundom sbrberrit ofsbrmba-
genhet till arbete, ej hbrt honon omnämna, att han wore bes-
hwärad af Trosta sbrer än den 27:de sistlidne December, då
Setterwall tillkallat sin Hus-Läkare Medicine Licentiaten och
Chirurgiä Magistern Widmark som förklarar, att inga an-
ledningar besbrkte werkligheten af Liliequists sjukdom, att han
utan fara kunde sbrda sina sbrömål och att det sbrwen wore
gagneligt för honon att wistas i fria luften, hwarföre och
Setterwall anbefallt Liliequist sbrkrätta sine wantliga sbrömål,
men funnit honon lika owillig som sbrut, och efter det Set-
terwall Fredagen den 30:de December på morgonen då hans
sbrrige tjenstefolk redan warit i full werkfämh, saknat Lilie-
quist i Stallet, där han bordt deltaga i härnarnes ryckning-
en men anträffat honon ännu liggande i sin säng i Drängs-
Kammaren samt tilllagt honon, att begifwa sig till Stallet,
hwilken tillägelse Liliequist efterkommit, hade Liliequist, när
Setterwall kort derpå derstädes sig infunnit, warit liggande
på hbr uti en tomt spilt, hwarifrån han med Setterwalls an-
komst uppsligt och fortsatt ryckningen, men sedermera wid
de flera tillfällen, då Setterwall sbrnyat sine besök i stallet,
legat i samma spilt; i anseende hwaritill Setterwall hotat

att fastbinda honom wid spiltan om han ej godwilligt fbråttade sitt arbete, och då denne hotelse äfwen varit utan merkan, med en tdm bundit honom wid spiltan, på sådant sätt, att om han welat, har kunnat fbråttat ryckningen, derefter Liljequist, sedan Setterwall aflågnat sig, lofat knuten på tshinnen och åter uppgått i Drängkammaren, hwarest han, liggande på sängen, antråffats af Setterwall, som befalle honom fbrfoga sig till Målthusfbrslugan för att säga wed, och när Liljequist dertill varit owillig samt långsamt efterkommit tillsägelsen, att gå ned, med handen påskyndat hans gång, men hwarfen sladit eller sparkat honom. Redkommen till berbrde ställe, hade Liljequist, då han stolat hörja wedsägningen, genast från sig kastat sägen och i anledning af denna motstråfwichet änyo blifwit hotad att fastbindas, men sådant oagadt ej welat säga, hwadan Setterwall sammanfåst twänne jerngrünstast och med dem bundit Liljequist wid en stolpe uti Målthusfbrslugan, likwål icke i en sådan ställning, som Liljequist berättat, utan så att han hafte tillräckelig ledighet att säga, fbr hwilket ändamål säg och sägbock samt wed till honom blifwit framflyttade, hwarjemte Setterwall underrättat honom att han skulle blifwa idesläppt, så snart han ålydde de erhållna befällningarne, hwilket oaktadt Liljequist under den tid af en half timma han sålynda varit bunden dels fetat på sägbocken och dels legat på golfwet men några wedtråd under hufwudet, men sluteligen gjort sig los från ledjan samt lagt sig frausfbr måltshusugn, där Setterwall antråffat honom och änyo fastbundit honom på ett annat ställe i måltshusfbrslugan med fbrutnämnde jerngrünstast, äfwen denna gång på sådant sätt, att han kunnat säga, om han welat, men hwilket han dock ej gjort; och efter en half eller hbgst en timmas fbrlopp, hade Setterwall idesläppt Liljequist, med wilkor att han skulle wara behjelpig att bära malt, det han och fullgjort äfwen som stypflat korn, samt, efter att hafwa ätit middag hjelpt Setterwalls Pigor att mangla och arbetat det återstående af dagen, utan att rbia tecken till trdthet eller slufdom; Och som Setterwall påföljande dagen erfarit ett fbrnyadt prof af Liljequists fbrsummelse och ohjrsamhet i så måtto, att han från morgonen till sent på eftermiddagen olofwandes varit borta samt wid hemkomsten ej kunnat gdra redo fbr hwar han sig uppehållit, och i hwad ändamål han varit frånwarande, beslutat med stryf aga honom samt i sådan affigt låtit honom lägga sig framslupa på ett i Drängkammaren npphämtadt tomt Driksfat, och

med en wäl afqwistad hufselkäpp tilldelat honom femton eller tiugu slag, under hwilken bestraffning, Liliequist af illfa och för att wäcka medlidande, uppbäst så gälla rop, att Setterwall niddgats hålla handen för Liliequists mund, men bwarlen bundit någon handduf eller annat för munden eller behandlat honom så att blod förmärkis; och har Setterwall slutligen försäkrat, att han ei ägt någon kannedom om Liliequists hos Kongl. Polis-Kammaren gjorde anmälan, förån Setterwall dit blifwit uppkallad.

Efter det Rätten i detta mål haft flere förhör och afhört åtskillige å duse sidor till wittnen Åberopade personer samt Optiske Instrumentmakaren Gustaf Petterson, hwilken från Rättegångens början biträdt Liliequist af den uppgifne orsak, att Liliequist då han entledigats från Setterwalls tjenst blifwit antagen såsom Dräng hos Petterson, uti afgifwet slutpåstående den 23:de sistlidne Februarii yrkat bestraffning å Setterwall enligt 20:de Capitlet 7:de §. Misgjernings-Balken jemförd med Kongl. Förordningen den 20:de Januarii 1779 samt böter efter lag för de Liliequist tillfogade slag och åkommor, åfwenksom att Setterwall måtte ersätta Liliequist Lön och kostpenningar efter trettiofwå Riksdaler om dagen från den 2:dra nästweke Januarii till den 24:de inslundande October, godtgöra hälfta Lönen med Tiugu Riksdaler, hans lidande med Twå Hundrade Riksdaler och Rättegångskostnaden med minst Tiugu Riksdaler samt genast tilldela honom laglig Orlofsedel och återställa honom sitt Waf och Prestebetog, hwarförutan Petterson förnyat sitt under Rättegången framstälde påstående att Setterwall måtte förklarås skyldig tråda i häkte; har Setterwall, som åtagit sig att påföljande dag tillstålla Liliequist herörde Handlingar sått anstånd, med förklarings afgifwande till den 8:de dennes, derförinnan Liliequist uti en till Rätten den 5:te innevarande månad ingifwen skrift, begärt slänning å Setterwall med yrkande att han, som låtit tillstålla Liliequist en emot sanna förhållandet stridande och desutom ej på lagligt sätt författad Orlofsedel, måtte åläggas meddela Liliequist behörigt afstedsberwis i öfwerensstämmelse med den form tjenstehjonsstadgan föreskrifwer, wid åfwenstyr, i fall af wägran, att ansvara Liliequist för Lönen och kost till den 24:de nästkommande October, böta enligt Lag för sanningslöds orlofsedel och ersätta Rättegångskostnaden, i anledning hwaraf skild kallelse å Setterwall blifwit utfärdad till den för fullföljd af förståndande mål usatte dag, den 8:de dennes, då

Rätten genom utslag förklarar bägge målen böra i ett sammanhang behandlas och pröfwas, till stlid hwaraf Setterwall fått öfwer sigberörde påstående sig vittra, derwid han, med återopande af hwad under ransakningen blifwit styrkt, erbrande Liljequists förhållande i tjensten, wågråt att lemna honom annan orlofsedel än den han redau undfått, hwar förutan Setterwall uti en samma dag aflemnad skriftelig slutförklaring, förment sig böra från Liljequists och Petterssons alla yrkanden frikännas; Och har sluteligen Actor Stads vice Jiskalen, Herr Fält-Secreteraren Thavenius den 15:de innewartande månad å tjenstens wågnar afgifwit utlåtande och förklarat sig wara föranledd af boksläpiga stadgandet i 20:de Capitlet 7:de §. Misgernings-Balken, att å Setterwall för det han bundet Liljequist oförwunnen och dymedelsk gått den lagliga magten i wågen yrka ansvar jemlikt samma §. samt att Setterwall måtte i allmänt bättre tråda, hwilket sistnämnde arrest-påstående Rätten ansett böra i sammanhang med huswudsaken pröfwas.

Wid granskning af hwad sälunda angifwit förklarade och yrkadt blifwit samt afhörde vittnen intygat, har Rätten funnit först böra öfwerwågas de omständigheter: dels huru wida Drängen Liljequist wid den tid, då öfwerklagade hans delserna sig tilldragit, werkligen warit af skullighet så angripen, att han ej kunnat förrätta de af husbonden Bryggaren Setterwall anbefalide gdomål, eller om hans uraktlighet att fullgöra dem, härledt sig af tredsta och motstråf wighet, och dels huruwida, på sätt Setterwall förment, beflaffenheten af den behandling Liljequist undergått, bdr hans föras till skällig husaga och ej betraktas såsom innefattande sådane brott, hwilka de emot Setterwall återopade lagrum förutsätta.

Beträffande nu den föresta af dessa omständigheter, så förefommer wäl, att Andra Stads-Läkaren Herr Afessor af Orubbens, uti ett, den 2:dra Januarii innewartande år afgifwit skriftligt betyg, förklarar, hwad Herr Afessoren jemwäl inför Rätten muntteligen wilsordat, att Liljequist berbrade dag tydeligen synus hafwa krosan; dock emedan ej allenast Medicinå Candidaten och Chirurgiå Magistern Fredric Dlof Widmark, under edelig förpligtelse meddelat intygande, att Drängen Liljequist, till hwilken Widmark den 27 sfilidne December af Bryggaren Setterwall blef såsom Läkare kallad, befunnits hwarken då eller wid de sjukbesök Widmark sedermera gjort hos honom, åga någon in- eller utwertes

Åkomnor, som förtjenade afseende, utan endast klagat öfwer
 yrfel och kurbet på en punkt i nacken, utan att likväl på
 detta ställe någon svullnad, hetta eller yttre skada förmärk-
 tes, hvarsföre och då puls och öfrige kännetecknen ej tillkän-
 nagifwet att nämnde Liljequist varit sjuk, Widmark ansfett
 Liljequists klagan såsom tillgjordhet och tredsta; Åkwensom
 Widmark, insdr Rätten hörd, tillagt att han, wid besök hos
 Liljequist den 28 och 29 December funnit hans tillstånd lika
 beskaffadt, som den 27:de och dersföre tillagt Setterwall, att
 Liljequist utan fara kunde förrätta sina syflor och att Wid-
 mark, då han två eller tre dagar derefter, underrättades af
 Setterwall, att Liljequist klagat öfwer Frost och åter besökt
 honom i sällskap med Medicinå Doctorn Haggström ej fun-
 nat upptäcka några tecken till en så beskaffad eller annan
 sjukdom, hållt tungan varit ren och pulsen jemn och tillkän-
 nagifwande ett feberfritt tillstånd, men att Widmark likväl
 ej satte i twifvelsmål, att Liljequist den dagen då han af
 Herr Åbesören af Grubbens besigtades, varit af Frostan
 besvärad, uti hwilken förmålan, så widt den rörde det sed-
 nare besöket hos Liljequist, Doctor Haggström jemväl hörd,
 instemt med tillägg af åtförige omständigheter, som förän-
 sedt Doctorns öfwertygelse, att Liljequist af dolkhet och tred-
 sta, föreburit sig vara sjuk, hvarsförutan Herr Åbesören af
 Grubbens, ytterligare hörd, förklarar, att han icke kunde be-
 stämna huru länge Liljequist före det tillfället, då han af
 Herr Åbesören besigtigades haft Frostan; Ty, och aldenstund,
 utom det att Läkarens intyganden aflägsnar all förmodan,
 att Liljequist Fredagen den 30:de December varit så sjuk och
 matt, att han ej ens orkat rycka en häst eller säga wed, af-
 hörde vittnen intygat:

1:o Gardisten Wahlgren: att Liljequist, som i allmänhet
 varit trög i arbetet, berörde dag på morgonen wägrat rycka
 hästarna och sedermera gjort swärighet att efterkomma
 Setterwalls tillfågelse om wedfågningen, under förebärande
 att han wore sjuk, men icke destomindre sågat mellanåt, och
 då Husbonden eller Bokhållaren varit tillstades antagit ut-
 seende af illamående samt, efter det han sista gången blifwit
 fri från hindningen, burit sju eller åtta säckar malt från
 måltuset till vinden, hwarmed han, så ofta Setterwall wa-
 rit honom nära, gått stapplande och wifat trötthet, men des-
 emellan, då han trott sig ej vara bemärkt af Setterwall o-
 bebindrat burit säckarna uppföre windstrapporna, beltagit i stötta-
 ningen af korn och på eftermiddagen varit behjelpig att mangla.

2:o Drängen Månson: att Liljequist en längre stund efter det vittnet bdrjat ryckningen i Stallet på morgonen, dit inkommit, åtföljd af Setterwall, som befallt honom rycka den ena hästen; med hwilket arbete han uphört så snart Setterwall åslågsnat sig, då Liljequist lagt sig i en spilta, utan att vittnet, kunnat förmärka någon snuklighet hos Liljequist, och att Setterwall, som wid flere förnyade besök i Stallet funnit Liljequist liggande, hotat honom att blifwa bunden wid spiltan om han ei fullgjorde sitt arbete; Och oagtadt denna hotelse gått i merkållighet samt tönnen hwarmed han blef bunden, varit så lång att Liljequist kunnat verkställa ryckningen, hade han dock förblifwit owerksam.

3:o Husbållerskan Gezelius: att Liljequist, som i allmänhet wisat sig trög och bddj för förstållning samt sundom då han af Husbonden eller Husbållaren varit anbefalld gbrösmål, sagt sig wara siuk fastän hans utseende och goda matlust icke bekräftat sådant, omkring Jultiden sistlidet år, sagt sig hafwa froxa och derföre blifwit besökt af Doktor Widmark, som åt honom endast förordnat swaga soppor och mindre stark mat än wånligt, men hwilken slags föda Liljequist alltid lämnat orörd och på entrågna bdnor erhållit mera stark spis samt åtit deraf lika mycket som i sitt friska tillstånd, och då han emellanåt lämnat sängen, af vittnet begärt något att äta, samt åter gått upp på Kammararen och lagt sig, att han Fredagen den 30.de Decembar haft god appetit, då han åtit middag och sedermera på aftonen varit behjelpig att mangla, åfvensom han den 31 Decembar, efter att hafwa af husbonden fått stryf, varit wid god hälsa, att dmnma efter matlusten, hälsat han wid aftonmåltiden fördrärt flere portioner mat, och derefter yttat: nu har jag åtit för sin, hwariförutan Liljequist en af de föregående dagarne varit behjelpig att tappa dricka ur ett fyllde Orhuswud, hwilket han då haft förmåga att ensamt luta, men då Setterwall inkommit, genast antagit ett utseende af mattighet och sagt sig wara illamående, hwilket Liljequists förhållande, att så förstålla sig, gifwit vittnet anledning till åtfylliga åt honom yttade förebräelser, derwid Setterwall småleende sagt: "du är juft en skåm min kära Liljequist."

4:o Pigan Öberg: att Liljequist Jultiden sagt sig hafwa froxa, men att vittnet alltid twislat på werkligheten deraf, hälsat några tecken till sådan sukdöm ej ens försporis hos Liljequist, då han nästan hela dagar varit sängliggande, hwaremot han med lika aptit som någon frisk, åtit wånlig

stark sbda, som han på begäran erhållit, men lämnat oför-
tård den slutsbda, som till honom uppburits, och

50 Bokhållaren Wallin: att Liljequist Fredagen den 30
December burit minst sju tunnor malt från mälthuset till
winden, oagadt han i hbrjan sökt undslippa detta arbete,
under förbehållande, att han wore stut, dertill några tecken
dock ej funnat förmärkas, hwarefter Liljequist på aftonen
sopat spillning från gården; Hrdensfull och churu Sprutla-
garen förre Gardisten Carl Gustaf Lindquist, hvilken Set-
terwall yrkat måtte liksom återgångswittene förklarås, på den
grund, att, jemlikt hwad under Rättegången är wordet up-
lyst, Lindquist genom Sddre Hbrstadsens Råmners-Rättis den
24 October 1822 gifne Utslag blifwit dömd, att för begånget
rån halsbuggås, men hwilket läfspåstående Rätten anser sig
icke kunna bifalla, endr Höglof. Kongl. Swea Hof-Rätt up-
håft nämnde Utslag och Kongl. Hof-Rättens utåtande, blif-
wit af Kongl. Maj:t den 20:de November 1823 gilladt, in-
tygat, i stridighet mot de öfrige wittnens förmålan: att Lil-
jequist tredje dagen Jul legat stut på hast starka frojstaf-
ningar, och äfwen påföljande dag eller den 28:de December,
då enligt Liljequist förmålan den nu öfwerlagade bindnin-
gen förefallit warit stut och fått anfall af Frosta, som för-
anledt Doctor Widmarks tillkallande; likwäl och som Lind-
quists wittnesberättelse i flera delar är stridande dels emot
Liljequists egen klagan, och dels mot andra på samma gång
som Lindquists närvarande personers wittnesmål, såsom att
han wid förhöret uppgifwit bindningen, som öfstridigt werk-
stälts den 30:de December, hafwa stett den 28:de i samma
månad: att han yttrat att Liljequist, eftermiddagen den dagen,
då han erhåll prygel uti Drängkammaren, i Wallins och
Wahlgrens närvaro för Setterwall ömtalat att Liljequist på
förmiddagen warit borta i affigt att hos Kongl. Poliss-Kam-
maren anmäla Setterwalls förhållande och att Setterwall
under prygelaffstraffningen låtit wrida en handduf fring huf-
wudet på Liljequist så att hans mund blifwit berädd af sam-
ma handduf den der sedermera funnits vara blodig, hvilka
omständigheter de öfrige tillstådes warande personerne bestridt
hafwa inträffat och sluteligen att Lindquist räknat prygelsta-
gen till fyratio, men de öfrige wittnena ansett dem ej hafwa
öfwerstigit ett antal af tiugu eller tjugusem; alliså, och endr
Lindquists wittnesmål, af öfwan anmärkte anledningar ej
kan tillerkännas trovärdighet eller anses på något sätt we-
derläggga, hwad andra wittnen sammanstämmande intygat,

finner Rätten vara utredt och styrkt, att Drängen Liljequist Fredagen den 30:de sistledne December icke varit så snul, att han saknat förnöga att verkställa de honom anbefalnde gbrsmål, bestående i rykning af en häst och wedfågning, hwadan och Rätten anser honom, genom underlåtenhet att fullgöra husbondens i berörde hänseenden honom gifne besollningar, hafwa ådagalagt sådan tredfä och motsträfwighet, som förtient skäligh husaga

Widkommande dernåst den fråga huruwida Setterwall, utan omswey erkände förfarande, att hafwa ofständunne dag dels med såg fastbundit Liljequist wid en stallspilta, dels med twänne sammanfästade jerngrimkast fastlåst honom i målt-huset, må hänföras till husaga eller bedbunnas såsom sådant emot allmän och ensild säkerhet stridande brott hwarå straff, enligt 20:de Capitlet 7:de §. Missgernings-Balken och Kongl. Förordningen den 20:de Januarii 1779 följa bö; så aldenstund Rätten redan antagit, att Liljequist, hwars utseende och resliga kroppsbyggnad ej ådagaläger någon bristande arbetsförmåga, en omständighet den hans sakdrifware, Optiske Instrumentmakaren Petterson jemwål synes hafwa insett, emedan han, forrt efter det öfverklagade tillfället, tagit Liljequist i sin tjänst, kunnat och hördt fullgöra de ingalunda oskäligen befattningar han af Setterwall Fredagsmorgonen erhållit, men Liljequist, detta oagadt underlåtit sina åligganden, samt Setterwall innan bindningen verkställdes, då Liljequist redan war förwunnen om olydnad emot husbonde, warnat honom för, och hotat honom med följderna af ett fortsatt sligt förhållande, deraf han ej låtit sig rätta; Fördenksfull och som Setterwalls företag, at: på sätt, som stett, fästa ett om olydnad och tredfande förwunnit tjenstehjon wid ställen, där anbefalnde och hans krafter ej öfverfligande arbeten hördt verkställas, hwarken för Liljequist medfört någon bewislig kropps-skada eller lidande eller inträffat under sådane förhållanden som förutsättas i det mot Setterwall åberopade lagrum, hålft Liljequist war beträdd med uppenbar brottslighet, samt dertill kommer att något uppsåt att Liljequist skada göra ej kan läggas Setterwall till last, endr han, enligt hwad flere wirtnen inrygat wid tillfället med saktmodighet sig förhållit, och, enligt hwad han sielf påstått, för att i det längsta undgå obehaget, att med styrl aga Liljequist för sin försummelse och låtja, endast welat genom den widtagne åtgärden, wäcka hans blygsel; Alltså finner Rätten Setterwall för samma åtgärd ej hafwa gjort sig skyldig till

det mot honom af Actor och Åranden utgåde urböla ansvar, hwadän och påståendet om hans påstående ogillas.

Hwad dernäst rörer Liliequistis klagan, att Setterwall skall tilldelat Liliequist arsbryggl, efter det han omtalat att han hos Kongl. Szwär-Ståthållare-Embetet anmält till lagligt beifrande Setterwalls försarande emot Liliequist Fredagen den 30:de December, så, jemte det att Liliequistis enskändigt widhållne uppgift, att han bläggde de följande dagarne insunnit sig i Kongl. Polis-Kammaren, men först den andra dagen erhållit företräde, innesattar en osanning eller äminstone ett misstag emedan sissnämnde dag varit Sabbath och Kongl. Szwär-Ståthållare-Embetet hit remitterade Protocoll utwisar att Liliequistis anmälan skett Lördagen den 31 December, förekommer, att Liliequist siiberörde dag eller Nyårs-afton hela förmiddagen till sent på eftermiddagen, utan husbondens tillstånd varit borta; och då Liliequist emot Setterwalls bestridande ej kunnat styrka att Liliequist på sätt han uppgifwit och Korståraren Lindquist hwaris utsago Rätten på oswan anförde grunder ej kunnat tillerkänna witsord, förwält wid hemkomsten för Setterwall omtalt den utgifne orsaken till Liliequistis frånwaro, samt Setterwall, som följakteligen måste anses hafwa varit ofunnig derom, ägt skäl, att för olofligt undanhållande aga Liliequist; finner Rätten det Setterwall, hwilken, enligt hwad vittnen uplyst, flersaldiga gånger haft anledning till misshänsa szwär Liliequistis förhållande, men tillförene med stryf honom ej straffat, icke hafwa genom den nu ifrågakomne bestraffningen, på sådant sätt den, i enlighet med Bokhållaren Wahlins och Gardisten Wahlgrens sammanstämmande berättelser skett, Szwärskridit de i Kongl. Tegohjons-Årdagan bestående gränser för skällig husaga. Hållt Herr Åkeshör af Grubbens, uti sin afgifne Attest, förklarar, att de Tio blånader på arsklinkorna, som Liliequist efter bestraffningen sunnits hafwa, varit af ingen betydenhet, och att för öfrigt något tecken till yttre wäld ej föresunnits, hwarföre och Setterwall, jemwäl i denne del af Årömdälet frikännes.

Hwad slutligen angär Liliequistis uti twänne serffildia stämningar wäcke påståenden om erhållande af behdrig orlofsedel, lön och kost till Gardag, ersättning för lidande, sweda och werk samt Rättegångskostnaden, så, enär Kongl. Szwär-Ståthållare-Embetet skilt Liliequist från Setterwalls tjenst och han således ej blifwit på olaga sätt wråld, samt Setterwall ej blifwit förwunnen, att hafwa utfogat Lise-

quist något offsydligt lidande och ej eller till ansvar i detta mål fälld, kan någon ersättning Liljequist ei eller tillerkännas, men som den orlofsfedel Setterwall, under Rättegången låtit tillstålla Liljequist, ehuru icke innehållande några bewisligen mot sanning och rätta förhållandet stridande uppgifter, dock ej är författad på sådant sätt och i den ordning 1 §. 4 Art. af Kongl. Regobionsstadgan den 15 Maj 1805 föreskrifwer, förpligtas Setterwall, på grund af Liljequists derom gjorde yrkande, att inom åtta dagar häræfter tillstålla Liljequist eller, i hans frånvaro, hans nu warande husbonde Optiske Instrumentmakaren Pettersson en i öfwerensäm-melse med berörde stadgande författad orlofsfedel, wid den påföljd, att Setterwall eliest kommer att widännas den skada och förlust, som bewisligen kan drabba Liljequist genom saknad af en slikt orlofsfedel.

Dock kommer detta Utslag i anseende till angifwelsens och påståendernes beskaffenhet, jemlikt 25 Cap. 5 §. Rättegångs-Balken, att Kongl. Maj:ts och Rikets Höglofl. Swea Hof-Rätts pröfning och förskådande i ödmjukhet undersållas. Till följid hwaraf samma Utslag, jemte Protocollen i målet skola utskrifwas och jemte tillhörande handlingar, till högbemålte Rätt insändas.

Till afhörande af detta Utslag skulle Parterne, jemte Aktor, kallas till insundande Torsdag den 29 dennes.

Den 29:de Mars.

S. D. Upplästes till justerande Rättens den 27 innevarande månad fattade Beslut, uti målet emellan Drängen Jacob Liljequist och Bryggären Georg Eric Setterwall, hwarefter, wid upprop sig inslände, Aktor, Stads Extra Fiscalen Herr Fält-Sekreteraren Ewald Thavenius, jemte Bryggären Setterwall, samt, på Liljequists wagnar, hans husbonde, Optiske Instrumentmakaren Gustaf Pettersson; Och sedan Bryggären Setterwall, uppå fråga, förklarar, att han afstod från sin i slutförklaringen gjorde anmärkning emot Petterssons behrighet, att biträda Liljequist i förewarande mål och att Setterwall således ej åstade Rättens utlåtande öfwer samma anmärkning, afkunnades förnämnde Utslag och meddelades tillika underrättelse, att den som med samma Utslag ej åtnöjes, äger, att deremot ansdra besvär hos Kongl.

Maj:ts och Mikels Höglof. Swea Hofrätt fbre Klokan Tolf
å Femtonde dagen härefter, som blifwer Fredagen den 13:de
inftundande April. Aftrådde.

Ur och dagar, som fbrer Skifne så.

På Rättens wagnar.

J. E. Linnell.

